

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 653/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Milanom Bobákom, advokátom, Kalinčiakova 25, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 255/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 255/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 255/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **800 eur**, ktoré mu **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** sťažovateľovi nahradiť trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. novembra 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 266/2013 (ďalej len

„napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 255/2019 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“). Sťažovateľ tiež navrhoval, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní. Sťažovateľ ďalej žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadostučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania v sume 384,08 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou doručenou okresnému súdu 4. októbra 2013 sa žalobca domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu. O tejto žalobe nebolo právoplatne rozhodnuté do podania ústavnej sťažnosti.

3. Sťažovateľ (v procesnom postavení žalovaného) sa v ústavnej sťažnosti vyjadril k spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva k rodinnému domu, ktorý navrhuje žalobca. Zároveň stručne zhrnul priebeh napadnutého konania okresného súdu a zhodnotil správanie strán sporu a postup okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ uviedol, že okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom zo 14. júna 2019, proti ktorému podal žalobca odvolanie v merite veci a sťažovateľ proti výroku o nepriznaní náhrady trov konania. Sťažovateľ sa domnieva, že dôslednou aplikáciou koncentrácie konania nemuselo dôjsť k predĺženiu napadnutého konania okresného súdu o niekoľko rokov. Sťažovateľ tiež uviedol, že do podania ústavnej sťažnosti krajský súd nerozhodol o odvolaniach podaných proti rozsudku okresného súdu zo 14. júna 2019. Od podania žaloby ubehlo viac ako 8 rokov, pričom podľa názoru sťažovateľa nie je táto dĺžka trvania sporu adekvátne vzhľadom na povahu sporu.

II.

Postup ústavného súdu a vyjadrenie krajského súdu

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 653/2021-13 z 20. decembra 2021 ju prijal na ďalšie konanie v časti porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v napadnutom konaní. Vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní bola odmietnutá ústavná sťažnosť sťažovateľa z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania vyjadril predseda krajského súdu podaním č. k. 1 SprV 596/2021 z 19. januára 2022, ktorý k obsahu ústavnej sťažnosti uviedol iba to, že v tejto veci bol nariadený termín pojednávania na 25. január 2022.

6. Právny zástupca sťažovateľa nereagoval na vyjadrenie predsedu krajského súdu.

7. Podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

10. Základnou povinnosťou všeobecného súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty účastníkov konania. Táto povinnosť všeobecného súdu vyplýva z čl. 17 základných princípov zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu je zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, t. j. predmet, ktorý možno považovať za štandardný, nijako sa nevymykajúci bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z tohto dôvodu ústavný súd nepovažuje prerokúvanú vec za právne ani skutkovo zložitú. Napokon skutočnosť, že by táto vec bola skutkovo alebo právne zložitá, netvrdil ani predseda krajského súdu.

13. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľa v napadnutom konaní krajského súdu.

14. Tretím hodnotiacim kritériom je postup samotného krajského súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, pretože v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte o odvolaní žalobcu rozhodnuté napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04), resp. krajský súd existenciu takej prekážky netvrdil.

15. Ústavný súd konštatuje, že vec napadla krajskému súdu už 12. novembra 2019, napadnuté konanie krajského súdu momentálne trvá skoro 27 mesiacov. Lustráciou ústavného súdu bolo zároveň zistené, že na nariadenom pojednávaní 25. januára 2022 nebolo rozhodnuté o odvolaniach podaných proti rozsudku okresného súdu a ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 15. marec 2022.

16. Ústavný súd si je vedomý toho, že samotná skutočnosť, že o odvolaní nebolo rozhodnuté, s ohľadom na povahu odvolacieho konania neznamená, že odvolací súd veci nevenuje pozornosť, napríklad jej študovaním. Napriek tomu ústavný súd musí konštatovať, že odvolacie konanie, ktoré

trvá už viac ako dva roky na jednej súdnej inštancii, možno už len na základe dĺžky jeho trvania považovať za nezlučiteľné s čl. 48 ods. 2 ústavy. Krajský súd teda v napadnutom konaní nezvolil procesný postup smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

17. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

18. Keďže do rozhodnutia ústavného súdu krajský nerozhodol o odvolaniach podaných proti rozsudku okresného súdu, podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Primerané zadosťučinenie

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadosťučinenie v celkovej sume 10 000 eur z dôvodu celkovej dĺžky konania, ktoré stále trvá viac ako 8 rokov bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Ďalej sťažovateľ uviedol, že jeho právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza, mu spôsobila nielen majetkovú, ale aj nemajetkovú ujmu. Jeho ujma spočíva v tom, že ako väčšinový vlastník daného rodinného domu nemôže spolu so svojou nezaopatrenou dcérou tento riadne užívať ani ho opraviť pre svoje účely. Sťažovateľ si nemôže definitívne vyriešiť svoju bytovú situáciu a musí sa bezmocne pozeráť na to, ako daný rodinný dom chátra. Nemôže sebe ani svojej dcére vylepšiť životný štandard, i keď má majetok, ktorý by mu to umožňoval. Finančné zadosťučinenie sťažovateľ žiada aj preto, lebo počas celého konania je právne zastúpený a vynakladá finančné prostriedky na advokáta, pričom rozsudkom okresného súdu zo 14. júna 2019 mu nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

21. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení jeho výšky ústavný súd musí zohľadniť konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania krajského súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa.

22. V posudzovanej veci vzal ústavný súd do úvahy, že napadnuté konanie krajského súdu trvá skoro 27 mesiacov. Nemožno nevziať do úvahy tiež skutočnosť, že aj činnosť súdov je v období od marca 2020 až doteraz dotknutá opatreniami prijatými príslušnými orgánmi v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19. Z týchto dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia pre sťažovateľa v sume 800 eur podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde.

23. Ústavný súd zároveň nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadostučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku).

V.

Trovy konania

24. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2021 zodpovedá sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola vo výške 1 087 eur). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2021 je v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur, a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2021, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie ústavnej sťažnosti, a dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2021.

26. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu